

ІВАНОВ Євген,

*здобувач вищої освіти освітнього ступеня
«Бакалавр» Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка*

*Науковий керівник: **КАРАПУЗОВА Наталія,***

*кандидатка педагогічних наук, професорка
кафедри початкової освіти Полтавського національного
педагогічного університету імені В. Г. Короленка*

ПРО ЩО ГОВОРИТЬ ПОМИЛКА УЧНЯ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ

Помилка учня – це не просто неправильна відповідь, а цінна інформація для вчителя. Вона показує, як саме учень мислить, які логічні зв'язки він будує і де саме виникає непорозуміння. Аналізуючи помилки, можна зрозуміти:

1. Рівень засвоєння матеріалу – чи учень зрозумів основний зміст математичної освітньої галузі, чи лише механічно відтворює інформацію.

2. Тип труднощів – маємо справу з випадковою неточністю, недостатньою уважністю чи системною проблемою в розумінні теми.

3. Логіку учня – можливо, він використовує нестандартний, але цікавий підхід, який вартий уваги та невеликої корекції.

4. Прогалини в поясненні вчителя – якщо багато учнів роблять однакову помилку, можливо, сам матеріал подано не досить зрозуміло.

На уроках математики помилки, які допускають молодші школярі, можна поділити на:

- *стійкі* – помилка часто-густо з'являється в одного й того ж учня або у більшості учнів класу;
- *випадкові* – допущені один раз або у одного-двох учнів класу.

Стойкі помилки заслуговують особливої уваги й обов'язкового розгляду з точки зору їх суті та причин їх появи.

У межах математики суть помилки може бути у неправильному використанні правила, прийому, обґрунтуванні процесу розв'язування чи пояснення обраних дій тощо. Її легко побачити за зовнішніми діями учня.

Причиною математичної помилки може також бути психоемоційний стан учня, проблеми з мотивацією до навчання математики, недостатня уважність, погане засвоєння попереднього матеріалу або проблема у методиці пояснення навчального матеріалу. Причину появи помилки не завжди легко помітити, але її виявлення дасть вчителю напрямок роботи з учнем для уникнення їх повторення.

Саме діагностика причин та сутності помилок у кожного окремого учня дає можливість здійснити успішну корекцію розумових дій, які вже сформувалися в учнів, стосовно розв'язування предметних завдань, так і знань, на основі яких ці дії формуються.

Відомий український методист М. Богданович у навчальному посібнику «Методика викладання математики в початкових класах» пропонує використовувати прийом самостійного виправлення помилок учнями та провокуючих вправ. Так, учням можна запропонувати помітити помилку у завданні, пояснити її та виправити. Цей метод можна використати у роботі над типовою помилкою учня.

Наприклад, на запитання учителя: «Як помножити число на 100?», учень говорить: «Щоб помножити число на 100, потрібно дописати до нього два нулі». Учитель використовує неточність у формулюванні і записує на дошці: $6 \times 100 = 006$, чим звертає увагу учня на помилку та стимулює до більшої точності у відповіді.

Для профілактики у молодших школярів помилок у навчанні математики та формування навички самостійного їх виправлення, М. Богданович радить проводити бесіди, на яких розкривати важливість самоперевірки у повсякденному житті, пояснювати негативні наслідки допущеної математичної помилки, вказувати на зони ризику, пов'язані з помилками.

Отже, аналіз проблеми учнівських помилок у процесі навчання математичної освітньої галузі дозволяє зробити наступні висновки:

- помилка учня є важливим діагностичним інструментом у процесі навчання математики, який дає змогу виявити не лише рівень засвоєння матеріалу, а й особливості логічного мислення дитини;

- аналіз і класифікація помилок дозволяють учителю своєчасно виявляти прогалини у знаннях, уточнювати та вдосконалювати способи пояснення навчального матеріалу;

- виявлення причин помилок (емоційний стан, відсутність мотивації, неусвідомлене засвоєння попередніх знань тощо) дає змогу індивідуалізувати підхід до кожного учня, сприяти його інтелектуальному розвитку та формуванню стійких навчальних навичок;

- використання спеціальних методичних прийомів, зокрема завдань на виправлення помилок і провокуючих вправ, сприяє глибшому усвідомленню учнями навчального матеріалу, розвитку критичного мислення та уважності;

- формування навички самоперевірки та рефлексії має бути невіддільною частиною навчального процесу, оскільки дозволяє учням самостійно виявляти й коригувати помилки, а отже – підвищує рівень самостійності та відповідальності за результати власного навчання.

Помилки варто розглядати не як поразку, а як точку зростання – ресурс, що відкриває нові можливості для ефективної побудови освітнього процесу та розвитку математичної компетентності учнів.

Список використаних джерел

1. Богданович М. В. Методика викладання математики в початкових класах : навч. посіб. 4-е вид., перероб. і доп.. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2016. 368 с.
2. Онопрієнко О. В. Дидактико-методичні засади контролю й оцінювання навчальних досягнень молодших школярів : монографія. Київ : Педагогічна думка. 2020. 400 с.

КУЛІМОВА Юлія,

*кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри
початкової освіти Полтавського національного
педагогічного університету імені В. Г. Короленка*

ЕСТЕТОТЕРАПЕВТИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

У сучасних умовах нестабільності, інформаційного перенасичення та емоційної вразливості молодші школярі особливо потребують підтримки не лише в освітньому, а й у психоемоційному розвитку. Тому актуальним є пошук таких педагогічних технологій, які сприятимуть не лише засвоєнню знань, а й формуванню життєвих компетентностей – здатності долати труднощі, приймати рішення, будувати здорові стосунки та зберігати внутрішню рівновагу. Естетотерапія, як інструмент педагогіки та психології, відкриває великі можливості в цьому напрямі.

Насамперед варто визначитися з тлумаченням життєвої компетентності молодших школярів. На наше глибоке переконання, найліпше трактування даного поняття полягає у наступному: це інтегрована характеристика особистості, що включає емоційно-вольову сферу, здатність до рефлексії, саморегуляції, прийняття рішень, комунікації та морального вибору. У молодшому шкільному віці і якості активно формуються, тому надзвичайно важливо створити відповідне розвивальне середовище [4].

Одним із ефективних інструментів для формування такої компетентності є застосування естетотерапевтичних технологій, які позитивно впливають на емоційну та комунікативну сфери дитини, сприяють її гармонійному розвитку.

Сутність естетотерапії полягає у тому, що вона являє собою сукупність методик і технологій, які використовують засоби мистецтва для позитивного впливу на емоційний стан, самосприйняття та комунікативну сферу особистості [5]. В освітньому контексті початкової школи найчастіше використовуються